

Preduslovi samostalnog života:

- mogućnost dobijanja relevantnih informacija,
- mogućnost razmjene iskustava sa drugim osobama sa invaliditetom,
- postojanje pristupačnog transporta,
- pristupačno stanovanje,
- pristupačne službe podrške,
- arhitektonska pristupačnost,
- pristup komunikacijama,
- servisi personalne asistencije,
- zdravstveni, obrazovne servisi i pristup zapošljavanju.

Samostalan život osoba sa invaliditetom je opredjeljenje Humanitarne organizacije Partner.
Nudimo savjetovanje, vršnjačku podršku, personalnu asistenciju i pravnu podršku.

Humanitarna organizacija
"PARTNER"

Srđe Zlopoglede 55
Banja Luka

Tel: 051/ 250-730
faks: 051/ 250-731

e-mail: partner@teol.net
www.ho-partner.rs.sr

*HO "Partner" je udruženje građana
čija je misija socijalizacija
marginalnih grupa.
Rad se zasniva na timskom radu
korisnika i stručnih radnika na
rješavanju problema korisnika.*

KynPySy

**PERSONALNA ASISTENCIJA
KAO PREDUSLOV ZA SAMOSTALAN ŽIVOT**

Svrha usluge personalne asistencije

Pružanje pomoći osobi sa invaliditetom za obavljanje aktivnosti koje ne može bez asistencije drugog lica u svakodnevnom životu. Asistencija podrazumijeva da jedna osoba pruža pomoć jednoj osobi na način, mjesto i vrijeme na koji korisnik odredi kao poslodavac.

Pružanje i praćenje usluge personalne asistencije vrši ovlašćeni pružalac usluga, koji je odgovoran za obezbjeđenje kvaliteta usluge. Suština usluge ogleda se u podršci korisniku usluge da samostalno angažuje svog personalnog asistenta, i u odnosu na njega i njegove usluge obavlja poslove menadžera/poslodavca. Na ovaj način se istovremeno štite interesi ovlašćenog pružaoca usluge, personalnog asistenta i korisnika usluge. Takođe je neophodno da ovlašćeni pružalac usluge ima razrađene standarde, kriterijume i procedure za sve segmente pružanja usluge.

Principi usluge

U praksi su ustanovljena određena opšta načela koja pospješuju djelotvornost ovog odnosa:

- Korisnik usluge bira personalnog asistenta koji mu/joj je najprihvatljiviji. Personalne asistente ne određuje ovlašćeni pružalac;
- Ovlašćeni pružalac usluge pruža podršku korisniku pri izboru personalnog asistenta;
- Korisnik usluge obučava, usmjerava i daje uputstva personalnom asistentu

- Personalni asistent radi samo za jednog korisnika i ne prihvata uputstva od bilo kog drugog člana porodice, mada svaki korisnik može da ima više od jednog personalnog asistenta, u skladu sa svojim potrebama;
- Ovlašćeni pružalac usluga će u skladu sa svojim mogućnostima, obezbjeđiti privremenu zamjenu personalnog asistenta za korisnika čiji personalni asistent neko vreme nije u mogućnosti da obavlja svoje dužnosti iz objektivnih razloga;
- Članovi domaćinstva korisnika se ne mogu angažovati kao njihovi personalni asistenti.

Prioritetne grupe

Servisom personalne asistencije se primarno pružaju usluge za osobe starosti od 18 do 65 godina sa visokim stepenom zavisnosti od pomoći drugih u obavljanju aktivnosti svakodnevnog života, sa očuvanim kapacitetima za samostalno donošenje odluka i upravljanje sopstvenim životom na nivou odlučivanja i organizacije svakodnevnog življenja, koje kumulativno ispunjavaju sedeće uslove:

- Osobe sa teškim tjelesnim invaliditetom;
- Osobe sa ograničenom sposobnošću kretanja;
- Osobe kojima je potrebna pomoć za zadovoljavanje osnovnih svakodnevničkih životnih potreba;
- Osobe koje obavljaju različite radne aktivnosti unutar i/ili izvan kuće.

Aktivnosti koje obezbjeđuje personalni asistent

Aktivnosti koje može obuhvatiti plan rada personalnog asistenta:

- ❖ lična higijena (kupanje i korišćenje toaleta)
- ❖ oblačenje
- ❖ kuvanje i ishrana
- ❖ podizanje, premještanje (transfer) i pomoć pri obavljanju osnovnih dnevnih aktivnosti
- ❖ pisanje i komunikacija
- ❖ pomoć pri kretanju unutar i izvan korisnikove kuće, radnog mjesta, itd.
- ❖ pomoć pri korišćenju javnog i/ili specijalizovanog prevoza
- ❖ pomoć u pristupanju terapijskim i zdravstvenim uslugama
- ❖ osnovno čišćenje i pranje veša, uključujući peglanje
- ❖ pomoć pri socijalnim kontaktima
- ❖ pomoć pri obavljanju različitih radnih aktivnosti i profesionalnih obaveza

Preduslovi samostalnog života:

- mogućnost dobijanja relevantnih informacija,
- mogućnost razmjene iskustava sa drugim osobama sa invaliditetom,
- postojanje pristupačnog transporta,
- pristupačno stanovanje,
- pristupačne službe podrške,
- arhitektonska pristupačnost,
- pristup komunikacijama,
- servisi personalne asistencije,
- zdravstveni, obrazovne servisi i pristup zapošljavanju.

Samostalan život osoba sa invaliditetom je opredjeljenje Humanitarne organizacije Partner.
Nudimo savjetovanje, vršnjačku podršku, personalnu asistenciju i pravnu podršku.

Humanitarna organizacija
"PARTNER"

Srće Zlopoglede 55
Banja Luka

Tel: 051/ 250-730
faks: 051/ 250-731

e-mail: partner@teol.net
www.ho-partner.rs.rs

*HO "Partner" je udruženje građana
čija je misija socijalizacija
marginalnih grupa.
Rad se zasniva na timskom radu
korisnika i stručnih radnika na
rješavanju problema korisnika.*

KynPhySry

VRŠNJAČKA PODRŠKA ILI PEER SUPPORT

Samopomoć i pomoć „su-druga” su prepoznati kao ključni u filozofiji samostalnog života. U skladu sa ovim principom, vjerovalo se da osobe sa sličnim invaliditetom mogu bolje pomoći jedni drugima nego pojedinci koji ne dijele iskustvo života sa sličnim invaliditetom.

Pristup samostalnom životu, u tradicionalnim tkz. vršnjačkim grupama, je zasnovan na podršci osobe u sličnim uslovima, a model se pronalazi u lokalnim Centrima za samostalni život, koje vode i kontrolišu osobe sa invaliditetom. Primjer podrške osobe koja je u sličnim životnim uslovima može da bude jači od podrške koju bi pružali „neinvalidni” profesionalci. U skladu sa pokretom, sa podrškom osoba koje su u sličnoj životnoj situaciji – uključujući i osobe sa teškoćama u intelektualnom razvoju – može se naučiti preuzimanje inicijative i kontrola nad sopstvenim životom. Na primjer, ovakva podrška se koristi u obuci za vještine samostalnog života, gdje ljudi koji žive u sopstvenim porodicama ili institucijama uče kako da vode svakodnevni život, pripremajući se da ga vode samostalno. U zavisnosti od javnih servisa u zajednici, Centri za samostalni život mogu da asistiraju pri kućnim potrepštinama i adaptacijama, personalnoj asistenciji ili pravnoj pomoći.

Primjena vršnjačke podrške u praksi za osobe sa invaliditetom koje žive u svojim domovima

U Humanitarnoj organizaciji „Partner” u Banjaluci se od osnivanja radi na stvaranju preduslova za samostalan život.

Jedan segment kojem je ova organizacija prvenstveno posvećena je personalna asistencija koja je važan preduslov za samostalan život, a drugi, neposredno povezan, je vršnjačka podrška ili grupa za samopomoć. HO „Partner” se opredijelila za termin „vršnjačke podrške” kao termin koji označava više aktivnu ulogu nego grupa za samopomoć. Cilj Organizacije je da pruži podršku osobama sa invaliditetom koje su značajno socijalno ograničene i samim time socijalno isključene. Tradicionalni stavovi okoline o osobama sa invaliditetom su uticali i na njih da se osjećaju manje vrijednim i da ne vide uopšte mogućnost jednakog tretmana kao drugi građani. Zato je ciljano osmišljena aktivnost koja će biti povod za dolazak u organizaciju kako bi se priključili grupi. Motiv za pokretanje grupe je činjenica da uobičajena socijalna mreža koju građani imaju ne može dati adekvatne odgovore kako živjeti kao osoba u kolicima ili potpuno slijepa i kako obavljati određene funkcije drugačije, ali sa istom svrhom. Bilo je potrebno vrijeme i strpljenje za pokretanje grupe.

Primarni cilj grupe je razmjena informacija specifičnih za invalidnost. Drugi cilj grupe za samopomoć je identičan grupama u oblasti socijalnog rada, a to je da korisnik poveća i poboljša svoje funkcionisanje kroz grupna iskustva. Zato se teme razgovora biraju u skladu sa dinamikom grupe i iskazanim potrebama.

Vršnjačka podrška se može pružati i u situacijama kada jedna osoba pruža drugoj npr. u udruženjima osoba sa

invaliditetom kada se pruža podrška kroz razgovor sa članom neposredno. Drugi primjer je kada se pruža podrška jedne osobe drugoj kontinuirano kroz različite aktivnosti: podrška pri donošenju odluka o školovanju, zapošljavanju, savladavanje korištenja pomagala, ohrabrivanje, osnaživanje i slično. Moramo biti svjesni da ne trebamo osjećati strah kada želimo čuti od drugih osoba sa sličnim invaliditetom kako se nose sa različitim životnim situacijama.